

**Przemówienie Prezesa Polskiej Rady Ekumenicznej abp. Jeremiasza
podczas Ekumenicznego Spotkania Noworocznego
Warszawa, 12 stycznia 2016 r.**

Eminencje, Ekscelencje,
Czcigodni Księża, Siostry i Bracia!

W imieniu Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej serdecznie witam wszystkich tu zgromadzonych na naszym ekumenicznym, noworocznym spotkaniu. Cieszę się i dziękuję, że zechcieliście państwo przyjąć nasze zaproszenie.

W odniesieniu do słów *nasze zaproszenie* chciałbym przedstawić zapraszających. Są to:

- Biskup Jerzy, Biskup Siemiatycki, Prawosławny Ordynariusz Wojskowy, który dziś reprezentuje metropolitę Sawę,
- Biskup Jerzy Samiec, zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego,
- Biskup Wiktor Wysoczański, zwierzchnik Kościoła Polskokatolickiego,
- Biskup Marek M. Karol Babi, zwierzchnik Kościoła Starokatolickiego Mariawitów,
- Biskup Marek Izdebski, zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Reformowanego,
- Pastor Mateusz Wichary, przewodniczący Rady Kościoła Chrześcijan Baptystów,
- Biskup Andrzej Malicki, Superintendent Naczelny Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego,
- Ks. prof. dr hab. Bogusław Milerski, rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie.

Bardzo się cieszę, że mogę powitać dziś wśród nas przedstawicieli rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Serdecznie witam przedstawicieli Sejmu i Senatu.

Serdecznie witam wśród nas księży biskupów z Kościoła Rzymskokatolickiego, przedstawicieli Aliansu Ewangelicznego, różnych Kościołów (m.in. Adwentystów Dnia Siódmego, Kościoła Zielonoświątkowego) i innych społeczności chrześcijańskich. Serdecznie witam przedstawicieli Związku Gmin Żydowskich, Żydowskiej Gminy Wyznaniowej, a także Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Warszawie.

Z radością witam rektorów i profesorów warszawskich uczelni. Witam polityków, przedstawicieli partii politycznych i organizacji społecznych.

Spotykamy się ponownie w gościnnych progach Centrum Luterańskiego w Sali Synodalnej im. bp. Andrzeja Wantuły. Serdecznie dziękuję ks. bp. Jerzemu Samcowi, zwierzchnikowi Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, za okazaną nam gościnność.

Czcigodni Zebrani!

W roku 2016 Polska Rada Ekumeniczna będzie obchodziła swoje siedemdziesięciolecie. Pierwsze inicjatywy organizacji Rady sięgają czasów przed II wojną światową. Od 1940 r. w Warszawie odbywały się konspiracyjne spotkania ekumeniczne. Pod koniec 1942 r. ukonstytuowała się Tymczasowa Rada Ekumeniczna. 15 listopada 1946 r. reprezentanci

Kościółów ewangelickich utworzyli Chrześcijańską Radę Ekumeniczną. W 1958 r. zmieniono jej nazwę na Polską Radę Ekumeniczną.

Za cel postawiono „duchowe zbliżenie i pielęgnowanie braterskich stosunków między Kościołami, w szczególności między Kościołami zrzeszonymi w Radzie”. Wśród zadań stawianych Radzie podkreślono „potrzebę szerzenia tolerancji religijnej i wzajemnego poszanowania wierzących należących do różnych wspólnot kościelnych; pogłębianie świadomości ekumenicznej wśród członków różnych Kościołów; prowadzenie i koordynowanie wspólnych programów i studiów nad tematyką ekumeniczną i wyznaniową; nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów ekumenicznych z Kościołami, narodowymi radami ekumenicznymi, międzynarodowymi i wyznaniowymi organizacjami ekumenicznymi za granicą; inicjowanie i realizowanie programów pomocy humanitarnej; wspieranie ruchów proekologicznych w imię poszanowania Boskiego dzieła stworzenia”.

W ciągu minionych 70 lat swojego istnienia Rada dążyła do realizacji tak postawionych zadań.

W 2015 r. PRE kontynuowała pracę w ramach tradycyjnego programu poszczególnych komisji, w ramach projektów, ustalonych w porozumieniu z partnerami krajowymi i zagranicznymi, reagowała na bieżące wydarzenia w Kościołach członkowskich, w Kościołach partnerskich, w ruchu ekumenicznym.

Na wszystkich polach swojego zaangażowania Rada nie traciła z pola widzenia dwóch podstawowych celów: 1. pielęgnowania istniejących dobrych stosunków z Kościołami członkowskimi i ich rozwijania oraz 2. budowania dobrych stosunków z Kościołem Rzymskokatolickim w Polsce i z Kościołami poza granicami naszego kraju.

Przejawem dążenia do realizacji pierwszego celu jest codzienna, chciałoby się rzec powszednia praca poszczególnych komisji Rady: dialogu, środków masowego przekazu, diakonii, wychowania chrześcijańskiego.

Komisja do spraw diakonii zorganizowała kilka konsultacji na temat sytuacji uchodźców i migrantów w Polsce. W ramach podróży studyjnej przedstawiciele Kościołów PRE prowadzili rozmowy m.in. w ośrodku dla uchodźców w Białymstoku i spotkali się z przedstawicielami organizacji pomagających uchodźcom.

Tematyce dotyczącej sytuacji na Bliskim Wschodzie i uchodźców w Europie poświęcona była także doroczna Konferencja Oddziałów i Komisji PRE, która odbyła się na początku grudnia w Warszawie.

W pracy komisji do spraw środków masowego przekazu ważne miejsce zajęły obchody jubileuszu 90-lecia Polskiego Radia. Polskie Radio jest naszym dobrym partnerem. Audycje i nabożeństwa Kościołów mniejszościowych pojawiły się w Polskim Radiu w styczniu 1982 r. Był to jeden z punktów Porozumień Sierpniowych. Od 1989 r. na antenach Polskiego Radia są transmitowane nabożeństwa różnych Kościołów, rozważania biblijne i audycje informacyjne poświęcone wydarzeniom religijnym. Cieszymy się z otwartości Polskiego Radia na dalszą współpracę i jej rozwój m.in. w ramach radia cyfrowego PR24.

Nabożeństwa i audycje Kościołów Polskiej Rady Ekumenicznej nadawane są także w Telewizji Polskiej. Ufamy, że także w tym roku nasza współpraca z Telewizją Polską nie tylko będzie się nadal dobrze układała na dotychczasowych zasadach, ale będzie mogła się także rozwijać.

Warto podkreślić, że w minionym roku zorganizowano kilka ważnych konferencji teologicznych poświęconych eklezjologii. Pracowała także mała, ale bardzo reprezentatywna grupa. Chciałoby się tu wyrazić radość, iż waga tego tematu została dostrzeżona przez Światową Radę Kościołów, która przygotowała na ten temat własne opracowanie i zachęca do uczestnictwa w dyskusji.

Bardzo dobrze układa się współpraca w ramach Komisji Dialogu między Komisją Ekumeniczną Episkopatu Polski i PRE. Świadectwem są wspólnie przygotowane dokumenty: dawniejszy na temat chrztu, nowsze: o ochronie stworzenia i o świętowaniu niedzieli. Czekamy na decyzję w sprawie dokumentu o małżeństwie z różną przynależnością konfesyjną.

Bardzo cenimy otwartość organizatorów Zjazdów Gnieźnieńskich na uczestnictwo w nich przedstawicieli Kościołów członkowskich PRE. Mamy nadzieję, że wspólna refleksja na temat chrztu Polski przyczyni się do pogłębienia naszej wspólnej wiary i dostrzeżenia nowych horyzontów współpracy we wspólnym świadectwie o Ewangelii.

Przejawem tej współpracy może być wspólne spojrzenie na aktualne problemy życia narodów Europy, w tym, szczególnie, w kontekście problemu migracji.

Warto tu wspomnieć, że na wniosek Komisji ds. Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej powołana została grupa redakcyjna, która opracowuje wspólny ekumeniczny dokument w tej sprawie.

Z Kościołem Rzymskokatolickim dobrze układa się nie tylko współpraca w kraju. Z inicjatywy strony polskiej w Komisji ds. Kontaktów PRE z EKD w 1997 r. powstał projekt „Pojednanie w Europie – zadanie Kościołów na Ukrainie, Białorusi, w Polsce i Niemczech”. W projekcie uczestniczą oficjalni przedstawiciele episkopatów katolickich Polski, Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Kościołów prawosławnych z wymienionych krajów, Kościoła greckokatolickiego, Kościołów ewangelickich. Każdego roku odbywają się posiedzenia Międzynarodowej Międzykonfesyjnej Grupy Roboczej oraz organizowane są większe konferencje na aktualne tematy w Polsce, na Ukrainie, Białorusi, według kolejności ustalonej przez grupę roboczą.

W ramach tego projektu we wrześniu minionego roku delegacja Polskiej Rady Ekumenicznej, na zaproszenie Białoruskiego Kościoła Prawosławnego i Białoruskiej Międzykonfesyjnej Grupy Roboczej, odbyła podróż studyjną na Białoruś. Przedstawiciele Kościołów członkowskich PRE odwiedzili parafie różnych wyznań i zapoznali się z sytuacją religijno-społeczną oraz pracą Kościołów w zachodniej Białorusi, m.in. w Wołkowysku, Żyrowicach i Grodnie. Prezentacja niezwykle szeroko zakrojonych działań diakonijno-społecznych w Grodnie wywarła na członkach delegacji wielkie wrażenie.

Ważnym wydarzeniem ramach tegoż projektu była konferencja nt. „Droga do przyszłości poprzez pojednanie”, która odbyła się w listopadzie 2015 r. w Charkowie na Ukrainie. Wzięli w niej udział przedstawiciele różnych wyznań i Kościołów oraz organizacji z czterech krajów uczestniczących w projekcie. Było to ważne doświadczenie ekumeniczne w miejscu znajdującym się bardzo blisko rejonu, w którym prowadzono działa wojenne. Dla przedstawicieli z Polski, Niemiec, Białorusi i Ukrainy ważne były także rozmowy ze zwierzchnikami i przedstawicielami różnych Kościołów na temat sytuacji społeczno-politycznej i religijnej na Ukrainie. W ramach pobytu grupy Pojednanie na Ukrainie w Charkowie i Kijowie odbyły się spotkania m.in. z przedstawicielami Kościoła Prawosławnego, Greckokatolickiego, Rzymskokatolickiego i Ewangelickiego.

Bardzo ważne miejsce w pracy PRE zajmują kontakty z Kościołem Ewangelickim w Niemczech. Warto tu przypomnieć, że PRE pełniła bardzo aktywną rolę w nawiązywaniu kontaktów z Kościołami ewangelickimi Niemiec i różnymi instytucjami społeczno-politycznymi w latach 60. i 70. ubiegłego wieku. Ewangelickie instytucje kościelne, w szczególności Akademia Ewangelicka, były miejscem spotkań polskich i niemieckich polityków, których celem było polsko-niemieckie pojednanie.

Kontynuacja tych kontaktów należy do ważnych zadań PRE również obecnie. Przedstawiciele PRE uczestniczyli w ubiegłym roku w wielu spotkaniach i konferencjach w ramach współpracy z Kościołem Ewangelickim w Westfalii, z Kościołem Ewangelickim Hesji i Nassau. Kontynuowana jest, choć nieco okrojona, współpraca w ramach oficjalnej Komisji Kontaktów Polskiej Rady Ekumenicznej i Kościoła Ewangelickiego w Niemczech.

W kontekście tej współpracy do ważnych wydarzeń należy zaliczyć obchody 50. rocznicy Memorandum Wschodniego EKD.

Przed pięćdziesięciu laty, 1 października 1965 r., Kościół Ewangelicki w Niemczech (EKD) ogłosił dokument „Położenie wypędzonych i stosunek narodu niemieckiego do wschodnich sąsiadów. Ewangelickie memorandum”, znany jako Memorandum Wschodnie. Dokument ten wywołał w RFN żywą dyskusję i radykalnie przyczynił się do stopniowej zmiany relacji polsko-niemieckich i do pojednania. Poprzedził on orędzie polskich biskupów rzymskokatolickich do biskupów niemieckich podpisane 18 listopada 1965 r. w końcowej fazie obrad II Soboru Watykańskiego.

Konferencja upamiętniająca wydanie tego dokumentu została zorganizowana w Warszawie przez Kościół Ewangelicko Augsburgski i PRE w marcu 2015 r. 17 września ubiegłego roku w Französische Friedrichstadtkirche w Berlinie miał miejsce uroczysty akt poświęcony rocznicy Memorandum. Uroczystości przewodniczył przewodniczący Rady EKD bp Heinrich Bedford-Strohm. Okolicznościowe przemówienia wygłosili minister Spraw Zagranicznych Niemiec Frank-Walter Steinmeier, prezes PRE abp Jeremiasz i bp prof. Hans-Jürgen Abromeit. W uroczystości uczestniczyli wybitni przedstawiciele Kościołów ewangelickich i życia politycznego Niemiec. Obecni byli nieliczni już przedstawiciele starszego pokolenia, którzy wnieśli decydujący wkład w działania na rzecz pojednania polsko-niemieckiego drugiej połowy XX w.

Życie PRE jest niezwykle ściśle związane z pracą Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Nie ma żadnej przesady w twierdzeniu, że ChAT jest kuźnią duchownych, katechetów i wielu innych pracowników Kościołów członkowskich PRE. Do bardzo ważnej płaszczyzny współpracy ChAT i PRE należy współdziałanie w ramach Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Polskiej Rady Ekumenicznej.

Nieraz także podczas spotkania noworocznego przypominaliśmy, że ChAT, jako jedyna w Polsce uczelnia państwowa, nie posiada swojej własnej siedziby. Z satysfakcją przyjęliśmy przychylne stanowisko Komisji Wspólnej Rządu RP i Polskiej Rady Ekumenicznej wobec kontynuacji budowy ze środków publicznych siedziby Akademii w Warszawie, a także zagwarantowania trwałego charakteru dotacji podmiotowej na działalność bieżącą Akademii, udzielanej w danym roku budżetowym przez Ministra Administracji i Cyfryzacji. Ufamy, że podjęte już zobowiązania w najbliższym czasie będą realizowane, a ich zwieńczeniem będzie własna siedziba ChAT.

W przyszłym tygodniu w Polsce i wielu krajach na całym świecie rozpocznie się kolejny

Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Hasłem tegorocznego Tygodnia Modlitw są słowa z 1. Listu ap. Piotra: „Wezwani, by ogłaszać wielkie dzieła Pana” (por. 1 P 2,9). W tym roku materiały, które będą podstawą rozważań i modlitw podczas ekumenicznych nabożeństw, opracowali chrześcijanie z Łotwy.

W minionym roku podczas Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan zbieraliśmy ofiary na pomoc dla uchodźców doświadczających wojny i prześladowań w Syrii i innych miejscach na Bliskim Wschodzie. Dzięki kontaktom Polskiej Rady Ekumenicznej z Bliskowschodnią Radą Kościołów z siedzibą w Bejrucie w Libanie, zebrane środki (w wysokości 35 tys. zł) mogliśmy przekazać na pomoc dla 123 rodzin znajdujących się obecnie w Syrii, Libanie i Jordanii.

Także w tym roku, zgodnie z decyzją Komisji ds. Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej, prosimy podczas nabożeństw w ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan o zbieranie ofiar na rzecz uchodźców, a w szczególności osób znajdujących się w obozach dla uchodźców na Bliskim Wschodzie (w Syrii, Libanie i Jordanii).

Osób potrzebujących nie brakuje także w naszym kraju. Pięknym ekumenicznym świadectwem i odpowiedzią na liczne potrzeby była organizowana już po raz szesnasty przez organizacje charytatywne czterech Kościołów wspólna akcja charytatywna Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom. Hasło grudniowej edycji akcji, podczas której rozprawdzano wigilijne świece, brzmiało „Głodni miłosierdzia”. Pozyskane środki przeznaczone będą na pomoc dzieciom. Część zebranych środków przekazana zostanie na rzecz dzieci z Syrii. Akcją prowadzą organizacje charytatywne czterech Kościołów: Caritas Kościoła Rzymskokatolickiego, Diakonia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Diakonia Kościoła Ewangelicko-Reformowanego oraz Eleos Kościoła Prawosławnego.

Czcigodni zebrani!

Ostatnie miesiące ubiegłego roku i pierwsze dni roku bieżącego obfitują w wielkie i ważne wydarzenia zarówno w naszym kraju, jak i w całym świecie. W naszym kraju są to przemiany w wyniku demokratycznych wyborów. W Europie i na Bliskim Wschodzie są to wydarzenia wynikające z wewnętrznych procesów ekonomiczno-politycznych i polityki najbogatszych krajów wobec krajów Bliskiego Wschodu. Powaga sytuacji wymaga rzetelnej i obiektywnej analizy przyczyn jej zaistnienia. Używając języka biblijnego należy stwierdzić, że potrzebna jest *metanoia*, czyli przemyślenie i opamiętanie, w środowiskach rządzących partii, w polityce gospodarczej, w środowiskach opiniotwórczych. Niezbędne jest także poważne potraktowanie biblijnych podstaw moralności. Lekkość w tym zakresie już nieraz prowadziła do straszliwych katastrof.

Ludzie dobrej woli mogą pokonać egoizm indywidualny i społeczny i skierować bieg historii ku przyszłości, w której panować będzie sprawiedliwość i miłość.

Proszę przyjąć życzenia Dobrego, Błogosławionego Nowego 2016 Roku.